Datum: 2026-05-06

Fastställt av	Kommunfullmäktige
Datum och paragraf	2026-04-22 § 66
För revidering ansvarar:	Kultur och fritidschef
	Kultur och fritidschef har rätt att göra revideringar i riktlinjerna.
Dokumentet gäller för	2026-2029
Dokumentansvarig	Kultur och fritidschef
Diarienummer	2026/239

Datum: 2026-05-06

Kulturplan för Sotenäs kommun 2026–2029

Varför en kulturplan för Sotenäs?

I Sotenäs är kultur en självklar del av vardagen. Den präglar hur vi möts, minns och utvecklas. Kulturplanen visar att vi inte bara uppskattar kultur, utan vill vårda, stötta och utveckla den långsiktigt.

Här finns aktiva föreningar, starka arrangemang, stolta traditioner och engagerade invånare. Samtidigt blir kulturens roll som gemenhetsskapare och platsutvecklare allt viktigare. Vi behöver både ta vara på det som fungerar och skapa nytt.

Planen är vår gemensamma riktning fram till 2029. Den förklarar hur kulturen bidrar till ett hållbart samhälle, till inkludering och mångfald och till ett levande kulturliv i hela kommunen.

För vem?

Planen riktar sig till alla invånare, oavsett om du är arrangör, besökare eller kulturutövare. Den är också till för förvaltningar, politiker, skolor, föreningar och näringsliv.

Från vision till handling

Sotenäs Vision 2032 beskriver det goda kustnära livet där tradition möter framtidstro och hållbarhet. Kulturen är en viktig del av detta. Genom att stärka kulturens roll i samhällsplanering, utbildning, hälsa och näringsliv skapar vi ett mer levande och sammanhållet Sotenäs.

Planen bygger på:

- FN:s deklaration om mänskliga rättigheter
- Barnkonventionen
- De nationella kulturpolitiska målen
- Västra Götalandsregionens kulturstrategi 2024–2027
- Fyrbodals prioriteringar
- Kommunens styrdokument (bl.a. biblioteksplanen och näringslivsstrategin)

Kultur och samhälle i Sotenäs

Kultur är konst, musik, litteratur och dans, men också slöjd, berättelser, miljöer och traditioner. Det är mötesplatser, engagemang och identitet. Kultur har ett värde i sig, men är också viktig för:

- hälsa och välbefinnande
- integration och möten
- platsutveckling, turism och företagsklimat
- barns lärande och språk
- demokrati och innovation

Övergripande mål

De övergripande målen fungerar som en röd tråd genom hela kulturplanen. De utgår från kommunens vision, tidigare kulturplaner, regionala strategier och nationella mål. Varje efterföljande avsnitt i planen utvecklar och fördjupar dessa mål och beskriver hur de kan omsättas i praktiken.

1. Alla invånare ska ha tillgång till kultur.
2. Kultur ska vara en naturlig del i barns och ungas uppväxt.
3. Kulturarvet ska vårdas och skapa identitet och framtidstro.
4. Ideellt och professionellt kulturliv ska ha goda villkor.
5. Samverkan ska stärka kulturens betydelse i kommunen och bredda delaktigheten.
6. Kultur ska bidra till hållbar utveckling och attraktivitet.

De följande avsnitten är tematiska utvecklingsområden. Varje område utgår från de övergripande målen och beskriver hur vi i Sotenäs kan arbeta mer konkret. Rubrikerna markerar de prioriterade fält där kommunen, tillsammans med föreningsliv, näringsliv och invånare vill göra skillnad under planperioden.

Ett inkluderande kulturliv

Kultur kan skapa möten mellan människor och bygga broar mellan generationer. Den kan bidra till gemenskap, delaktighet och ökad livskvalitet. Samtidigt når inte kulturutbudet alla invånare i dag. Ett inkluderande kulturliv kräver därför medvetet arbete med tillgänglighet, bemötande och samverkan.

Tillgänglighet handlar både om fysiska miljöer, information och möjlighet att ta sig till kulturaktiviteter. Lokaler och platser där kultur erbjuds bör vara tillgängliga för personer med olika funktionsförutsättningar och vara registrerade i tillgänglighetsdatabasen. Kommunen ska verka för att information om kultur når fler, genom olika kanaler och vid behov på flera språk.

Biblioteken är viktiga inkluderande mötesplatser i kommunen. Genom programverksamhet, läsfrämjande insatser och digital delaktighet bidrar biblioteken till att minska utanförskap och stärka demokratin. Särskild hänsyn ska tas till barn och unga, äldre, personer med funktionsvariationer samt personer med annat modersmål än svenska.

Ett inkluderande kulturliv innebär också att kultur når människor som inte själva kan ta sig till kulturaktiviteter. Genom samverkan mellan kultur, skola, vård och omsorg samt civilsamhälle kan kultur bidra till social gemenskap, förebyggande arbete och ökad livskvalitet. Detta ligger i linje med den nya socialtjänstlagens fokus på tidiga och förebyggande insatser.

Sotenäs kommun använder gestaltad livsmiljö som ett arbetssätt i samhällsplanering och utveckling. Det innebär att arkitektur, konst, kulturarv och offentliga rum ses som en helhet som påverkar hur platser upplevs och används. Genom att arbeta med gestaltad livsmiljö stärks tillgänglighet, identitet och trivsel i kommunens gemensamma miljöer.

Målet är att alla invånare, oavsett ålder, bostadsort, bakgrund eller funktionsförutsättningar, ska ha möjlighet att ta del av kultur i Sotenäs.

Kreativitet och livslångt lärande

Kultur är en motor för kreativitet, lärande och personlig utveckling genom hela livet. Att få skapa, uttrycka sig och möta kultur stärker både självkänsla, språk och gemenskap. Kreativitet är också en viktig resurs för framtidens samhälle och arbetsliv.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i Sotenäs kulturplan. Alla barn ska ges möjlighet att möta kultur och eget skapande under sin uppväxt. Kulturskolan är en central aktör och ska, i samverkan med skolan och föreningslivet, bidra till att fler barn och unga får tillgång till konstnärliga uttryck och kreativa miljöer. Kommunen ska

verka för att så långt som möjligt minska ekonomiska och andra trösklar som kan hindra deltagande.

Skolan är en viktig arena för kultur. Genom samverkan mellan pedagoger, kulturverksamheter och professionella kulturutövare kan kultur bidra till lärande, språk- och identitetsutveckling samt ökad likvärdighet. Kommunens barn- och ungdomskulturgrupp samordnar insatser för att säkerställa att alla barn får möta kultur under sin skoltid.

Biblioteken bidrar till livslångt lärande genom läsfrämjande arbete, programverksamhet och stöd till digital delaktighet. Studieförbund och föreningar erbjuder möjligheter till folkbildning, skapande och gemenskap även för vuxna. Äldre invånare ska ges möjlighet att delta i kultur- och bildningsverksamhet, eftersom kreativitet och lärande stärker livskvalitet hela livet.

Kreativitet är också en del av framtidens arbetsliv. Förmågor som fantasi, samarbete och problemlösning utvecklas genom kultur och skapande. Genom kopplingar mellan kultur, utbildning och näringsliv bidrar kulturen till innovation, entreprenörskap och ett attraktivt Sotenäs.

Kulturarv och identitet

Sotenäs kulturarv är nära förbundet med havet, fiskenäringen och stenindustrin. Fiskelägen, hamnar, sjöbodar och stenbrott berättar om generationer av arbete, kunskap och gemenskap. Dessa miljöer är viktiga bärare av kommunens historia och identitet och bidrar till förståelsen av platsen både i dag och inför framtiden.

Kulturarv handlar inte enbart om byggnader och landskap, utan också om berättelser, traditioner, hantverk och levda erfarenheter. Det immateriella kulturarvet – människors minnen, kunskap och berättelser – är en viktig del av helheten. Genom att dokumentera, berätta och tolka kulturarvet på nya sätt kan det göras levande och relevant för fler.

Kulturarvet är en resurs för lärande. När barn och unga möter lokala berättelser, historiska miljöer och kulturarvsaktörer stärks förståelsen för den egna platsen och sammanhanget mellan dåtid, nutid och framtid. Samverkan mellan skola, kulturverksamheter och föreningsliv är central för att tillgängliggöra kulturarvet för nya generationer.

Kulturarvet bidrar också till platsens attraktionskraft. Genom samarbete mellan kulturarvsaktörer, näringsliv och besöksnäring kan kulturarvet användas varsamt och

hållbart för att stärka både lokal identitet och besöksmål, utan att förlora sitt innehållsliga värde.

Ett långsiktigt arbete med kulturarv bygger på engagemang, kunskap och samverkan. Kommunen ska stödja och samordna arbetet med kulturarv tillsammans med föreningar, ideella krafter och professionella aktörer, så att kulturarvet bevaras, utvecklas och används på ett sätt som skapar identitet och framtidstro i Sotenäs.

Kulturens infrastruktur och aktörer

Ett levande kulturliv bygger på både människor och platser. I Sotenäs utgör föreningslivet ryggraden i kulturen, men här finns också professionella kulturutövare, fria grupper, studieförbund och andra aktörer som tillsammans skapar bredd och kvalitet. Kommunens roll är att stödja, samordna och skapa förutsättningar för ett varierat kulturliv.

Kulturen behöver fungerande infrastruktur. Bibliotek, skolor, kulturskola, föreningslokaler, scener och offentliga rum är viktiga platser för möten, skapande och upplevelser. Kulturhuset Hav & Land är ett nav för kulturlivet i kommunen, med biograf, scen, konsthall och mötesplats året om. Även tillfälliga och platsspecifika arenor, både inom- och utomhus, bidrar till kulturens närvaro i hela kommunen.

Biblioteken är centrala noder för kultur, bildning och digital delaktighet. Genom samverkan med skola, föreningsliv och andra verksamheter bidrar biblioteken till både tillgänglighet och kvalitet i kulturutbudet.

Sotenäs har, tack vare ett starkt föreningsliv och engagerade arrangörer, flera kulturarrangemang med regional och nationell lyskraft. Dessa visar på kulturens förmåga att skapa attraktivitet, engagemang och sammanhang, och bidrar till att sätta Sotenäs på kartan.

Kyrkor och samfund är också betydelsefulla kulturbärare i kommunen, inte minst genom musik, konserter, föredrag och tillgång till kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Deras verksamhet når breda målgrupper och bidrar till ett rikt kulturliv året om.

För att ideellt och professionellt kulturliv ska ha goda villkor krävs långsiktighet, dialog och tydliga spelregler. Det handlar om tillgång till lokaler, rimliga ekonomiska förutsättningar, kunskapsstöd och respekt för kulturens självständighet. Kulturrådet är kommunens forum för dialog mellan kulturaktörer och en viktig arena för samverkan och gemensam utveckling.

Rådet för konst i offentlig miljö ansvarar för att ny offentlig konst håller hög konstnärlig kvalitet och placeras med omsorg. Armlängdsprincipen gäller i alla konstnärliga urval, och Sotenäs kommun avsätter årligen en procent av investeringsbudgeten till offentlig konst.

Samverkan och hållbarhet

Kultur växer i möten mellan människor, idéer och organisationer. För att kulturen ska vara tillgänglig, relevant och långsiktigt hållbar krävs samverkan – inom kommunen och tillsammans med civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer.

När barn möter kultur i skolan stärks deras lärande och språk. När kulturen samverkar med vård och omsorg bidrar den till hälsa, livskvalitet och social gemenskap. När den möter näringslivet kan nya idéer, uttryck och verksamheter växa fram. Biblioteken bidrar genom samarbete med förskolor, skolor och föreningsliv. Tillsammans skapar dessa samverkansytor ett mer sammanhållet samhälle.

Kulturverksamheter ska präglas av social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Social hållbarhet handlar om inkludering, delaktighet och jämlika möjligheter till kultur. Ekologisk hållbarhet innebär ett medvetet arbete med resurser, återbruk och hållbara evenemang. Ekonomisk hållbarhet bygger på långsiktiga prioriteringar och ansvarstagande. Kulturens arbete kopplar till Agenda 2030 och Sotenäs kommuns vision.

Näringslivsstrategin betonar innovation, entreprenörskap och cirkulär ekonomi. Kulturen kan bidra genom samarbeten mellan konstnärer, föreningar och företag, genom återbruk och genom att stärka platsens attraktionskraft. Kultur kan också bidra till kunskapsturism och nya former av besöksmål.

Civilsamhället spelar en central roll för beredskap och resiliens. Föreningar, studieförbund, kyrkor och andra samfund utgör starka nätverk som kan mobiliseras både i vardagen och vid kriser. Kulturens mötesplatser – bibliotek, kulturhuset Hav & Land och föreningslokaler – kan fungera som trygga informations- och samlingsplatser. Genom att stärka delaktighet och sociala band bidrar kulturen till ökad robusthet i samhället.

Samverkan är också en förutsättning för att nå invånare som inte själva kan ta sig till kulturaktiviteter. Genom samarbete mellan kultur, omsorg, skola och civilsamhälle kan kulturen bidra till förebyggande arbete och ökad livskvalitet, i linje med den nya socialtjänstlagens inriktning.

Genomförande och uppföljning

För att planen ska bli verklighet krävs tydliga roller och ansvar. Kultursekreteraren samordnar arbetet och är kontaktperson gentemot föreningar, arrangörer och aktörer. Utbildningsnämnden har politiskt huvudansvar. Genomförandet sker i nära dialog med kulturrådet och övriga aktörer. Planen revideras vart fjärde år men ska prägla arbetet under hela perioden.

Roller och ansvar

- **Utbildningsnämnden** beslutar om inriktning och resurser och följer upp planen.
- **Kultursekreteraren** samordnar det dagliga arbetet och driver utvecklingsfrågor.
- **Kulturrådet** är kommunens dialogforum för kultur.
- **Barn- och ungdomskulturgruppen** samordnar insatser för barn och unga.
- **Rådet för konst i offentlig miljö** följer konstpolicyn och ansvarar för ny offentlig konst.